

SLOVENSKI NAROD

zbraja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišče: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilina plačana v gotovini.

Za vsestransko uveljavljanje Slovencev v novi državi.

Med slovenskimi omladinici, ki so že pred svetovno vojno hoteli Jugoslavijo in potom revolucionarnih dejanj pripravljati njeno pot in življenje, so se nahajali tudi taki, ki so razmišljali o slovenski vlogi v novi državi, torej o načinu, kako naj se Slovenci uveljavijo v Jugoslaviji. Nekateri med njimi so že tedaj pravilno razumeli nov položaj in si ga zamišljali nekako tako-le:

Slovenci naj radi svoje kulturne pripravljenosti, radi svoje temeljitosti, zavzame odlično, vodilno vlogo v novem političnem in duševnem življenju. Rajnki Krek je še nekaj mesecev pred smrtjo in eno leto pred uveljavljanjem Jugoslavije govoril o tej vodilni vlogi, ker si ni upal misliti, da bi Slovenci zaenkrat zatajili dosedanje agilnosti in sposobnosti ter odpovedali in novi državi na vsi črti. V tistem svojem spisu je dr. Krek tudi priznal pravo sposobnost, ki naj vodi jugoslovensko državo! Pričakoval je po pravici, da se bodo nahajali med tistimi sposobnimi bodočimi jugoslovenske države tudi Slovenci.

Mož se je temeljito varal! Dejstva so dokazala, da je Slovencem svetovna vojna zadala iste duševne rane, kakor ostalim krašem naše države in tudi krajem po širši Evropi in da se je nas polotila strahovita politična in druga delamrznost. Nevroza sanjavega nihilizma, nerealnega pričakovanja nebes, mesto trudopolnega sodelovanja v Beogradu in sploh v novem jugoslovenskem političnem življenju, se je polastila tudi Slovencev! Izjemo smo delali v gospodarstvu, kjer lahko rečemo, da smo se pobirali za svoje interese, dasi se dolga tako ne, kakor ti interesi zahtevajo in kakor bi bili lahko zaščiteni dolga industrija in trgovina ter splošno slovensko gospodarsko področje, da smo se poslužili aktivne državne politike, politike pozitivnega sodelovanja v graditeljskih in ustvarjalnih silah Jugoslavije! Večina slovenskega ljudstva pa se je vrgla v naraščajočo zadušnost in destruktivnega klerikalizma, ostali del pa se je razkroplil v male strančice in iz zanečaka kritiziral vse, pretek brez premisleka in upoštevanja danih razmer in političnih kombinacij.

Večletne izkušnje so nam torej pokazale, da se moramo vrniti k pravilni poziciji Slovencev v novi državi in to je pozicija vsestranskega gospodarskega, socialnega, političnega in kulturnega udejstvovanja v jugoslovenski državi.

Naši gospodarski interesi, kakor v enaki meri naši socialni in kulturni cilji zahtevajo kategorično, da se ne izločimo od Srbov in Hrvatov v slovenski avtonomiji, v kateri bi vsak pozitiven in svobodnoduševan napredek zadavila trda in neusmiljena klerikalna reakcijska pest, marveč da si oddiramo čim širša vrata in poti v svobodno Jugoslavijo.

Kam pojdemo v par letih s svojo inteligenčno nadzornostjo, kako homo predati svoje industrijske proizvode, kako bo mogla uspevati slovenska trgovina, zlasti veletrgovina, ako jo omejujemo na slovenska tržišča, ki pomenijo vsa skupaj komaj nekoliko več kot priprosto vaški semenj!

Mislimo, da je lepo, da je koristno, ako streme slovenski uradniki, da dosežejo čimvišje uradniške karijere, da zasedejo čimboljša upravna mesta, da torej izsolamo v Sloveniji najbolj pripravljene državne upravne. Mislimo, da je pametno, ako si zasigurno v Beogradu čimboljši vpliv v splošno gospodarski in posebej v industrijski in trgovinski politiki, da se tamkaj uvrstimo med činitele, ki odločajo v Jugoslaviji!

Naše univerze lahko producirajo znanstvenike le tedaj, če pridejo ti znanstveniki po svojih študijah tudi do kruha, to se pravi: do mest, kjer se lahko posvečajo svoji znanstveni in drugi misli. Brez te realne podlage zastane tudi razvoj ljubljanske univerze!

Razširjanje in ustvarjanje produkcije, blagostanja, napredka je poglavitni smoter vsake politike. Tako politiko, tak smoter pa dosežemo Slovenci sa-

Brezupni manevri opozicijskih strank.

Incident s trgovinskim ministrom se mirno likvidira. — Prisrčno razmerje med radikali in samostojnimi demokrati.

— Beograd, 20. januarja. (Izv. Ob 12.) Radi današnjega tretjega praznika v Beogradu nikakih važnejših političnih dogodkov. Opozicijski tisk manevrira z različnimi senzacionalnimi vestmi, ki so brez vsake pozitivne podlage in imajo namen ustvarjati med volilci razpoloženje za opozicijski blok. Pač slabe so pozicije tega bloka, če mora lansirati različne izmišljotine o krizi vlade, ki de facto ne obstoja, o diferencah v Narodnem bloku in še druge fantazije. Čim bolj se bližamo dnevu volitev, tem bolj iznajdljivi postajajo opozicijski politiki glede senzacionalnih vesti...

Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes dopolnje vodil posvetovanja s finančnim ministrom dr. M. Stojadinovićem, notranjim ministrom B. Maksimovićem, ministrom za socialno politiko Markom Gjuričićem in z ministrom brez portfelja dr. Mate Drinkovićem.

Po točnih informacijah našega dopisnika iz vladinih in radikalnih krogov se konča od opozicijskega tiska tako naplunjen incident trgovinskega ministra dr. Surmina brez vsake težke posledice za vlado. Vladina kriza je v sedanjem volilnem metežu izključena.

Viharni prizori v nemškem državnem zboru.

Komunisti obstruirajo izjavo nove vlade. — Nova nemška vlada popolnoma pod vplivem nemških nacionalistov.

— Berlin 21. januarja. (Izv.) Novoimenovani državni kancelar dr. Luther je večer končno spopolnil svoj kabinet. V novi nemški vladi imajo večjo nemški nacionalci. Francija je dr. Lutherovo vlado sprejela s splošnim nezadovoljstvom in razupanjem. Franciji so prav dobro poznani končni cilji nemških nacionalistov, ki skušajo porušiti republikansko ustavo in dvigniti sina prestolonaslednikovega na carski prestol.

Za državne finančne ministra je imenovan von Schlieffen, ki pripada nemški nacionalni stranki. Državni prometni minister dr. Kroll ne pripada desnemu krilu nemške ljudske stranke, ki se zelo nagiblje k politiki nemških nacionalistov.

Snoči se je sestal državni zbor na plenarno sejo, da sprejme na znanje programatično izjavo novega državnega kancelarja. Zbornica je polnoštevilno zasedala na galerijah, na tribunah in v diplomatični loži je polno odličnega občinstva in veliko število diplomatov.

Po končanih formalnostih je dobil besedo državni kancelar dr. Luther. Komunisti so zagnali velikanski trušč in vrišč. Soglasno so vzklkali: „Amnestija, amnestija! Osvobodite politične zločince!“ Zbornični predsednik je skušal napraviti mir, kar se mu je le s težavo posrečilo, ko je zgrozil, da uporabi proti komunistom zbornični polovnik. Med izjavami državnega kancelarja so komunisti izvajali tehnično obstrukcijo, tolkli so po pulnih in pristavljali različne protestne medikacije.

Izjava dr. Luthra kratko navaja glavne cilje in smernice nove vlade. Politika vlade ima značaj stvarno delo v korist nemškega naroda. Omenja težavni položaj nemškega naroda. Vlada je proti vsakemu poskusu nasilja ali nezakonite spremembe republikanske ustave z dne 11. avg. 1919, tak poskus smatra za veleizdajo in ga bo z vsemi sredstvi zatrla. V verskih zadevah je vlada strpna in želi povsod red in mir. Glede znanja politike je vlada v glavnem naslonjena na ljudski svet.

mo, ako se postavimo na stališče čim širšega in čimbolj organiziranega, kulturnega, političnega ter gospodarskega aktivizma v novi državi. Mi moramo stopiti na čelo ali pa vsaj sodelovati s tistimi, ki hočejo to državo, ki jo želimo srečno, naprednejšo, popolnejšo, ki jo ustvarjajo, ki jo grade. Brez tega sodelovanja pri gradnji, pri izpolnjevanju ne moremo uresničevati gornjega postulata edino pravilne slovenske politike, to je politike kulturnega in gospodarskega aktivizma Slovencev v novi državi.

Sedanje volitve so zato velike važnosti: pokažejo naj, ali Slovenci vztrajajo na separaciji, na klerikalnem avtonizmu, na ločitvi od bratov Hrvatov

Vlada pa tudi živi največje zaupanje na najvišjem mestu.

Trgovinski minister dr. Surmin namerava na prvi prihodnji seji ministrskega sveta zahtevati razjasnjenje gotovih stvari in koncesije, ki se tičejo njegovih volitev. Med radikali in samostojnimi demokrati vladajo najpristnejši odnosi in se rešavajo vsi nastali spori na lojalni in odkrit način. Vse vesti, da zahtevajo radikali izstop samostojnih demokratov iz vlade, odnosno gotove osebe žrtve, so prava pobožna želja intrigantskih opozicijskecev. Vse to so neutemeljene, ker nimajo nikakih pravih dejstev in dokaznih okoliščin za podlago, so sama kombinacija.

Opozicija dalje širi tudi vesti, da namerava vlada odstraniti volilne skrinjice HRSS. Vlada na to danes niti ne misli, ker ima sedaj notranji minister glavno skrb, da izdela navodila na podrejene organe, kako imajo postopati sedaj prihodnje dni pred volitvami odnosno na dan volitev samih.

Notranji minister pozove prihodnje dni v Beograd vse velike župane. Ti bodo poročili ministru o razpoloženju volitev v njih očišču. Na podlagi teh poročil odredi notranji minister nadaljnje postopanje vlade za časa volitev, da se ohrani v državi red in mir.

Na londonski sporazum. Izvesti hoče Dvovosno načrt. Žal nemški narod se ni pomirjen, ker ni izprosnjena klišnska cona. Kraka se je dotaknil dalje dr. Luther stališča Nemčije do Društva narodov.

Koncem svojega govora je dr. Luther naglasil:

Na gospodarskem polju je vlada odločna pomagati, da se vse ustvarjalno sile razvijajo do največjega razmaha. Le s sancijsko gospodarskih temeljev mora napredovati socialno-politično življenje Nemčije, so morejo razviti socialne ustanove in socialna zakonodaja, ki je že skozi desetletja ponos Nemčije.

Izjava dalje navaja zakone, ki se predložijo državnemu zboru za sancijno in stabilizacijo nemške valute.

Kancelar je nato svoj govor zaključil: „Državna vlada je odločena storiti vse nabavne, da privlači narod trajnemu ozdravljenju. Najprej pa se morajo težka bremena, ki tišče nemški narod, polagoma odstraniti!“

Ko je državni kancelar med svojim govorom začel hvaliti politiko svojega prednika dr. Marva, so komunisti zopet dvignili hrup in začeli vpiti: „Zakaj ste ga hvalili? Sodaj odpravite njegovo politiko!“ Desnica, ki je manifestirala za državnega kancelarja, je komunistom večkrat odgovarjala in venomer pripominjala: „Moskovi! Politično v Moskvi! Komunisti so dr. Luther pristavljali: „Meniški! Teška je tvoja politika!“

Radi komunistične tehnične obstrukcije je bil kancelar dr. Luther končno prisiljen pripomniti:

„Nerad prekinem svoja izvajanja. Zbornica prav dobro ve in bo soglasno ugotovila, da se s kričanjem ne more ovirati stvarnega dela.“

Izjava državnega kancelarja so vladine stranke in tudi sredina sorjce z vihranim pleskanjem, dočim so komunisti vprizorili velikanski ropot.

Današnji jutranji listi so očno konstruirali v komentarjih o vladini izjavi, da ta

in Srbov, ali Slovenci hočejo ozkostransko, tesno klerikalno razmere ali na bogate slovenske poljane, ki morabljajo veliko državo za lokalne potrebe in namene, za složni lokalni napredek in blagostanja!

Slovenci moramo postati v novi državi element reda, ustvarjanja, konsolidiranja in splošnega napredka, torej pionirji državne in nacionalne bodočnosti, ne pa pionirji stisnjenih, zadrgnjenih razmer ali pa celo služni klerikalnega nazadničtva.

Dokažimo zato 8. februarja, da razumemo položaj, svojo vlogo v novi državi in da se hočemo s to vlogo primerljivo uveljaviti! Zakaj le v tej vlogi leži naš spas in naša srečna bodočnost!

ni napravila slabega vtisa v političnih krogih. Podčrtavajo večkrat, da je dr. Luther prav spretno in vestno izbral okolnost, da je v izjavi naglaševal besedo »republika« ter pozival zbornico, da brani republikansko ustavo.

Nakazilo invalidskega kredita.

— Beograd, 20. januarja. (Izvirno.) Minister za socialno politiko Marko Gjuričić je danes dopoldne imel daljše posvetovanje z ministrskim predsednikom o resornih zadevah. Po konferenci v ministrskem predsedstvu je minister Marko Gjuričić kratko izjavil Vasemu dopisniku glede izplačila invalidskega kredita v znesku 100 milijonov dinarjev to-le:

Vse je storjeno, da se izvede izplačilo invalidskega kredita v znesku 100 milijonov dinarjev. Invalidi imajo pri svojih blaginjah, kjer prejemale svoje invalidnine, predložiti predpisane dokumente, na kor jim blaginje izplačajo invalidske dodatke, ki izvirajo iz gore-njega od ministrskega sveta odobrenega kredita.

NAHUJSKANI RADICEVSKI KMETJE NAPADAJO OROŽNIKE.

— Beograd, 21. januarja. (Izv. Ob 12.) Notranji minister je danes dopoldne prejel brzjavno poročilo o napadu, ki so ga nočjo izvršili od radičevih agitatorjev nahujskani kmetje na orožnike. Orožniki so dobili povelje, da morajo zapleniti v okolici Vukovara vse pri kmetih skrivito orožje. Močnejši orožniški oddelki so začeli izvrševati ta ukaz. Ko se je nočjo tak orožniški oddelki vračali iz Prkova proti Petkovcu, jih je iz zasede napadla neznana množica kmetov. Kmetje so začeli na patroljo streljati iz manilher. Po dosedanjih poročilih ni bil nihče ranjen. Poročilo veli, da so napad organizirali kmetje, pristajši HRSS. Uverjena je preiskava.

Nekatera zaupna poročila naglašajo, da imajo kmetje na Hrvaškem velike množice raznovrstnega orožja skritega v svojih kletih in drugih skrivališčih.

RAZPUST HRSS IN BANSKI STOL.

— Zagreb, 20. januarja. (Izv.) Nekateri listi so danes jutraj javili, da se je banski stol, odnosno senat banskega stola sestal na sejo, da razpravlja o pritožbi državnega pravdnika proti sklepu sodnega stola radi ustavitve kazenskega postopanja proti drju. Mačku in tovarišem. Te vesti niso povsem točne. Banskemu stolu so bili predloženi vsi akti, predloženi so bili tudi nekateri originalni dokumenti in brzjava Dombala Stepanu Radicu. Banski stol je večerj sam pregledal spise. Oficijsko je določeno razprava za jutri dopoldne. Za izid te razprave vlada v političnih krogih napeto zanimanje.

Italijanska volilna reforma sprejeta.

— Rim 19. januarja. Včeraj je zbornica odobrila volilno reformo, onustila pa uvedbo večkratnega glasu, ker je bila ta napoved vzbudila povsodi rezko kritiko in najodločnejši odpor v širokih ljudskih masah. Mussolinijev načrt je hotel zadeti posebno socialiste in popolare. Potem pa, ko so tako odlični državniki, kakor so Giolitti, Orlando in Sa'andra, nastopili proti pluralnemu volilnemu sistemu, je bilo gotovo, da odpade večkratni glas. Finzi je menil, da sedanja zbornica lahko odobri načelo večkratnega glasu, toda izvedba se prepusti poznejšemu črnu. Poročevalec D' Alessio je po daljši debati končno imenom odbora umaknil vse člene večkratnega glasu. Tako je večkratni glas izločen iz volilne reforme. Pri glasovanju o vseh členih zakonskega načrta je bilo za načrt 258 glasov, proti 19. Poslanska zbornica je odgodena.

Zbornica bo otvorjena najbrže zopet 10. februarja.

V vladnih krogih se zatrjuje, da je bil pluralni glas odpravljen največ radi tega, ker ima vlada svobodnejše roke za razpis novih volitev. Radi večkratnega glasu bi se morali sestaviti novi volilni imeniki in določanje pravice do večkratnega glasu bi vzelo časa več mesecev. Tako pa vlada lahko odredi volitve že spomladi.

— Rim, 18. januarja. Včeraj se je v seji parlamentarnih uradov razpravljalo o predlogu, da se izroči poslanec Giunta v sodno postopanje, kar je tudi sam hotel doseči, vsaj tako je naglašal v javnosti. V seji pa je bil predlog za izročitev Giunta sodišču odklonjen s 14 proti 5 glasovom.

VELIKI VIHARJI V SEVERNI EVROPI.

— Amsterdam, 19. januarja. (Izv.) Listi obširno opisujejo velike viharje, ki vladajo v Severnem morju in Rokavskem zalivu. Ob holandskem obrežju so viharji napravili veliko škodo. Promet med Anglijo in kontinentom je prekinjen. Več ladij se nahaja v nevarnosti.

— Oslo, 19. januarja. (Havas.) Ob norveški obali vladajo siloviti viharji. Več hiš in ladjedelnice je porušeni. — Parobrodna služba je prekinjena.

POTRES.

— Rim, 19. januarja. (Izv.) Potresna postaja v Faenzi javlja, da je večerj ob 13.15 nastal silovit potres, katerega središče je bilo 9000 km oddaljeno. Po močnem sunku je trajalo tresenje še tri ure.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Seizmološki zavod je 18. t. m. zabeležil močan potresni sunk. Ognjišče potresa je bilo oddaljeno od Beograda 8520 km, vzhodno od Beograda. Po mnenju strokovnjakov je bil močan potres na Japonskem. Potres je trajal 1 uro 54 minut.

KOLPORTAŽA OPOZICIJSKOGA TISKA.

— Sarajevo, 20. januarja. (Izv.) Veliki župan je razveljavil odlok policijskega ravateljstva, s katerim je bila zabranjena kolportaza »Večernim Novostim« Jugoslovenskemu Listu in muslimanski »Pravdi«.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.40.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Hrastovi frizi I. in II. vrste, od 5—9 cm, od 25—60 cm, frco. vagon Ljubljana, 1 vagon, den. 1350, bl. 1350, zaklj. 1350; hrastovi hlodi, od 30 cm pr. napr. do 2 m brez grč, napr. po eno grčo na tekoči m. frco. mela trans., blago 1010; bouds hrastovi, od 40 cm napr., frco. nakladna post., blago 1250; bukova drva mešana z gabrom, 1 m dolž., les. seč., frco. nakladna postaja, blago 22.

ZITNI TRG.

Pšenica, domača, frco. Ljubljana, denar 455; koroza, nova, gar. frco. Postojna, trans., blago 265; koroza, nova, par. Ljubljana, gar., blago 245; koroza, nova, def., umetno sušena, frco. Ljubljana, blago 240; oves, srpski, par. Ljubljana, 1 vag., denar 325, blago 330, zaključki 330; otrobi, pšenični, srednje debeli, frco. gorenjska postaja, blago 215; otrobi, pšenični, drobni, pap. vreče, frco. sremska postaja, blago 175; laneno seme, frco. Ljubljana, denar 650; moka za krmo, št. 8, frco. Ouzaci, blago 240; fižol, ribničan, frco. Postojna, trans., čist., b/n, denar 360; fižol, mandoln, frco. Postojna, trans., čist., b/n, denar 450, blago 500; krompir, frco. dolenska postaja, blago 155.

Efekt:

2½% drž. renta za vojno škodo den. 125½, bl. 129. Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 212, zaključki 210. Ljubljanska kreditna banka den. 225. Merkantilna banka den. 124, bl. 130. Prva hrvaška štedionica den. 895, bl. 902. Strojne tovarne in livarne bl. 148. Trboveljska premogokopna družba den. 410. Združene papirne den. 100, 4½% kom. zad. dež. bke. bl. 90.

Zagrebska borza.

Dne 20. februarja. Sprejeto ob 13.

Curih 11.94—12.04, Praga 186.15—189.15, Pariz 337—342, Newyork 61.50—62.50, London 296.35—299.35, Trst 256.20—259.20, Dunaj 0.0867—0.8875.

Efekt: 7% invest. pos. 1921 65, —, 2½% drž. rente za ratnu štetu 124—126, Ljublj. kred. 226.50—227, Centralna banka 21—27, Hrv. eskomptna banka 109—112, Kreditna banka Zgb. 110—112, Hipotekarna banka 59½—60½, Jrgobanka 104—105, Prastredion 895—900, Slavenska banka 78—80, Eksploatacija 66—67, Drava d. d. Osijek 205—210, Sečera Osijek 725—735, Iliš d. d. 63—65, Gutman 700—720, Slavonija 60—61, Trboveljska 490—415, Union paromlin, 510—530, Vevče 95—100.

Inozemske borze.

Tržaške borze danes nismo prejeli.

— Curih, 20. januarja. Današnja borza: Beograd 8.40, Pariz 28.05, London 24.75, Newyork 518.70, Milan 21.45, Berlin 1.235, Praga 15.60, Dunaj 0.007325.

— Dunaj, 19. januarja. Devize: Beograd 1132—1140, London 329.500—340.500, Milan 2944—2944—2956, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3847—3863, Praga 2131—2141, Curih 13.670—13.720, Valute: dolar 70.460—70.550, dinar 1127—1133, češka krona 2114—2130.

Naši napredni javnosti v spodbudo in posnemanje.

Českoslovaški episkopat je z znanim pastirskim listom vrzel napredni javnosti roko, ki jo je ta pobrala in odgovorila na klerikalno izjavljanje tako, kakor se spodobi onim, ki so zapisali na svoj prapor: neizprosní boj nazadnjaštvu. Napredne organizacije in društva — Českoslovaška obecná leonarska, Českoslovaška obecná učiteljska, Zemská osrednja zveza učiteljskih organizací, Osrednji svet českoslovaške cerkve, Svobodna misel, Združena napredna demokracija, Kustniška zveza, Zveza narodnega osvobodjenja, Osrednja delavska šola in Delavska akademija, torej vse napredne organizacije, ki predstavljajo cvet českoslovaškega naroda, so izdale na javnost proglas, v katerem pravijo:

Rimsko-katoliška cerkev in klerikalna stranka, ki je njena podružnica v javnem življenju, ve zelo dobro, da je v državi ustanovljeni potom revolucijske borbe proti habsburški reakciji, gosposdanje, od Avstrije podedovano razmerje med državo in rimsko cerkvijo naravnost nevarno. Iz tega izvira njeno krčevito prizadevanje, da se ohrani od svojih nekdanjih privilegijev čim več in da te privilegije z agresivnim nastopom po možnosti vsaj začasno se pomnoži. Tako smo videli zadnje čase nepravilne grobe in neupravičene napade na šolske ustanove in njihove činitele, sovražne nastope proti svobodnemu uveljavljanju naprednega kulturnega duha v znanosti, umetnosti in tisku ter zlorabo političnega vpliva v juridičnih zadevah. S tem hoče rimska cerkev mobilizirati za svojo borbo in svoje interese čim več indiferentnega in v raznih naprednih strankah organiziranega prebivalstva, ki doslej še ni spoznalo, kakšne posledice mora imeti naše narodno osvobodjenje in ustanovitve države v cerkvenih in verskih zadevah. Dočim so se po prevratu, ki je bil izvršen brez rimske cerkve in klerikalne stranke ter proti njej, klerikalci zadovoljili s tem, da so preprečili ločitev cerkve od države, ki jo je zahteval duh naše narodne revolucije in ki je morala biti njena logična posledica, so začeli pozneje s čedalje večjo korajžo nasprotovati vsem kulturnim potrebam osvobodjenega državnega življenja. Zlasti ko so zlezli v vladno koalicio, so dokazali, da se v novi državi niso prav nič spremenili in skušajo brez ovinkov zlorabljati svojo moč v to, da se polaste države ter jo podreje suvereni vladni rimskega papeža. Najlepša se je pokazala ta njihova politika s tem, da se upirajo izvedbi koalicijskih sporazumov, tičočih se razmerja med državo in cerkvijo.

Zadnje čase je vzbudil splošno ogorčenje pastirski list slovaških škofov, ki ga lahko smatramo za signal, da se pričinja ostra kulturna borba. V tem pastirskem listu, ki ga brani tudi koalicijska klerikalna stranka in češki škofje, prepoveduje rimska cerkev

na Slovaškem svojim verskim članom v vseh, kakor pravijo, protiklerikalnih organizacijah, udrugi in staveh, da se ne pridružijo klerikalnim organizacijam, obenem pa tudi s najostrejšimi cerkvenimi kaznimi, nametno z odločitvijo cerkvenih obredov, spovedi, obhajila in pogrebov. Ta pastirski list nasprotuje v prvi vrsti vsemu političnemu in splošnemu prebujanju, o strpnosti in ljubezni do bližnjega. Poleg tega pa nasprotuje ta list tudi obstojem zakonov, ker vzpodbuja k mržnji napram vsemem političnim strankam in škofje na Slovaškem, kjer je še vedno v veljavi stari ogradni zakon o svobodnem veroizpovedanju z dne 22. oktobra 1908, ki v § 4. izreka določilo: »Cerkvena kazni se ne smejo uporabiti proti nikomur iz razloga, če svobodno izvršuje svoje po zakonu priznane državljanske pravice«. Naravnost kričeči primer nasprotja med rimsko cerkvijo in državo je, da škofje v izvrševanju svoje cerkvene avtoritete tako grobo kršijo zakon.

Stopajoč pred javnost, se obračamo zlasti na vlado, naj stori svojo ustavno dolžnost in nemudoma uporabi obstoječe zakone za zaščito svobodnega izpolnjevanja ustavnih pravic za vse prebivalstvo. Od vlade torej pričakujemo, da prepove klerikalnemu tisku navzile izrecni prepovedi zakona o zaščiti republike z grobnimi posrkami (garjeve ovce itd.) hujskati k mržnji proti nim, ki zapuščajo rimske cerkve. Obratno se dalje na parlament in napredne stranke, naj se slednjič vendar že odločijo za ločitev cerkve od države, zlasti pa naj nemudoma uveljavijo shranjeni kulturni del koalicijskega programa. V prvi vrsti se pa obračamo na vse českoslovaško ljudstvo, kakor na Slovaškem tako tudi na češki zemlji z opominom, da je vsak napredni državljani in pristaši stranke, ki priznava temeljne principe demokratične svobode, dolžan v prvi vrsti v sebi samem izvesti ločitev od cerkve, ki s svojimi namiki in praksami tako grobo krši in tepta to svobodo. Če zahteva rimska cerkev od vseh svojih maternih pristašev, naj postanejo aktivni in borbeni katoliki, ter podpirajo njeno reakcijo v javnem življenju, je tudi potrebno, da v naprednem taboru ne bo več maternih in mlačnih demokratov in socialistov, ki se ne zmenijo za veliko borbo med rimsko reakcijo in napredkom, za borbo, ki jo je treba v interesu naše državljanske svobode zagnati do konca. Zato naj vsak na svojem mestu in v mejah svojega vpliva izpolni svojo napredno dolžnost. To je — da izstopi iz cerkve.

Volilna borba.

— Da razgovarjamo. Pepe, tisti, ki goni v uredništvu volilni meh, je dejal gospodu Korošcu, da so mu oblasti formalno in meritorno zamašile veliko piščalko. Orgle da so zdaj hrupave in bi jih kazalo odgrniti s kolinsko vodo. Pepe je po poklicu orglarček in plesalec, pa mu je dobro znano, da je treba pete časih namazati, drugače da huppa-huppa ne gre izpod copat. Huppa-huppa parfum, da se nalahno nabrizga po kombinu, tako da diskretno in prijetno izpode prosojne plesne toaletne veje čarobni vonj, je dejal Pepe gospodu Korošcu, in po tem da so poskočile vse vaše mamice ne glede na starost in število škribin. Zato da morajo gospod Korošec naročiti tega odličnega mazila, da Pepe namaže volilni meh in orgle in še svojo vintu, tisto, ki drži po toči enotno slovensko fronto. Gospod Korošec so pripravljene žrtvovati svojo civilno uniformo in shimy-čevlje in še karkoli, samo da ne bo zamere med zmagovito volilno bitko. Pepe da naj kar naroči mazila na volilni kredit, ki ga imajo gospod v vseh treh okrožjih zvrhano mero. In je Pepe naročil huppa-huppa parfum za to načeloma tako važno zadevo. Račun da poravnava pozneje, ko zopet zažubori usahli vreclec. Zdej da je huda denarna kriza, je dejal Pepe, in naj izvoli gospod strokovnjak malce potrpeti, Pepe si je izposodil od strokovnjaka še jasno misel, ki ni maha nobenega vpliva na prepisovalne pogreške, in je obljubil gospodu Koroš-

cu, da bo delal odslej volilno gibanje tako rekoč brezhibno. Doslej, da mu je pomagala pri tem načeloma tako važnem opravilu kuharica, zdaj je pa njena pomoč odveč. Pepe si je utrl s kolinsko vodo rame, grudi, lakti, glavo od zunaj in znotraj in tudi nog in copat da ni pozabil. Zdej čuti v sebi mladeniško gibčnost, silo in živahnost. Zaradi volilnega gibanja da so laiko gospod Korošec brez skrbi. Vse gre kakor po maslu. V nedeljo da se je gibal med zvezdoslovci na Igu, kjer so mu zaupali naravni fenomen. Izanci so videli popoln mrk Pepetove vintu in tudi niso prezrli, kako je trkala njegove copate pri belem dnevu polna luna. Prihodnjo nedeljo bo delal Pepe volilno gibanje v jugovzhodnem delu ljubljanske okolice. Tam da ima v ograji mnogo odličnih somišljenikov. Gospod Korošec so dali Pepetovim načrtom svoj placet.

— Klerikalci računajo s svojim porazom! Pišejo nam: Tam na Sv. Petra nasipu je v neki gostilni, kakor znano, javen klerikalni agitacijski lokal. Tam sta pred tremi dnevi dva klerikalna tebrala in bivša občinska svetovalca vpriču gostov odkrito priznala, da računajo klerikalci pri skupščinskih volitvah samo na 16 mandatov, a še ti da niso sigurni. Očividno je, da narašča nerazpoloženje ljudstva proti klerikalcem. Zato klerikalci že sedaj priznavajo, da izgube od sedanjih svojih 17 mandatov najmanj 8. Lahko pa jih izgube tudi 8, ako vsi naprednjaki nastopijo enotno v

skupni vrst, v enotni fronti. Ta fronta je Narodni blok! Zato vsi naprednjaki glasujte za Narodni blok!

— Razgovor volilnih funkcionarjev in vseh raznih vrst naprednih volivcev v okviru shoda v Ljubljani. Na temelju razglasa ministrstva za trgovino in industrijo z dne 14. jan. 1925, bodo tozadevni volilni imeniki razpisani vsakomur na vpogled v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani v časa od 22. do 29. januarja 1925 vsakokrat od 8. do 12. popoldne. V tem roku lahko volilni upravičenci vložijo pri mestnem magistratu v Ljubljani s potrebnimi listinami in izkazili podpore reklamacije proti volilnim imenikom svojega volilnega razreda.

Shodi Narodnega bloka.

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko se je vršil krasno obiskan shod Nar. bloka, kateremu so prisostvovali v veliki množini tudi pristaši SLS. G. ravnatelj Jug je žel za svoja izvajanja vzhodno odobravanje, shod sam pa se je zaključil v najlepšem soglasju.

Na Fužinah pri Zireh se je vršil veličasten shod, na katerem je govoril g. ravnatelj Jug. Udeležili so se ga tudi v velikem številu pristaši SKS, ki so s početka skušali ugovarjati in motiti zborovanje, a so morali pa na podlagi stvarnih izjavljanj govornika kmalu utihniti in končno priznati, da je vsaka kroglica, ki jo naprednjaki vržejo v kako drugo skrinjico razen onih, ki bodo oddane za Narodni blok v II. skrinjico izgubljena.

V Železnikih se je vršil lep zbor Narod. bloka, na katerem je govoril dr. Dinko Puc. Za stvarna izvajanja in poljskevanja je žel vzhodno odobravanje, iz kojega je zvenela samozavest in globoka vera v zmago idej Narodnega bloka.

Na Dražgošah se je vršilo 'stotačo prav uspešno zborovanje, na katerem je tudi govoril dr. Dinko Puc.

V Bruselkah pri Novem mestu je klerikalna stranka zopet enkrat pokazala vso svojo glodbo. Najeti in napolnjeni fantje so pridrevli v lokal, kjer naj bi se vršil sestanek Narod. bloka in tamkaj z ž. inškim vplivem skušali onemogočiti govor dr. Rapeta. Posebno so se izkazali bivši župan iz Brusnic in tamonjski mežnar, ki so hujskali na pretep. Eden izmed verentih cvetov klerikalne stranke se je povzpelo celo do izjave: »Pravi hudič je bil tisti, ki je ustvaril Jugoslavijo. Ko je bil pozvan na odgovor, je v svoji strahopetnosti izginil iz lokala, ostali njegovi prijatelji so se pa po dr. Rapeta hoteli dejansko lotiti. Po polurnem razgrajanju se je vršil razgovor z najboljšimi zagrebnimi klerikalnimi hujskaci, ki so končno uvideli, da taka taktika ljudstvu ne prinese koristi in so široko odprali oči ob ugotovitvah, kaj so vse klerikalci našemu ljudstvu obljubljali in kaj so prinesli. Obljubljali so celo, da se informirajo in da bodo lastnim ljudem stopili na prste, čim se ugotovi, da je govornik povedal istino.

V Novem mestu se je vršil krasno obiskan shod Narodnega bloka, na kojem je govoril dr. R. a. p. e. Njegovim enournim izvajanjem, ki so osvetljevala pota državne politike od postanka naše države do danes, so vsi navzoči pripadniki raznih strank sledili z veliko pažnjo in so končno dali izrazu svojememu čustvu z dolgotrajnim pritjevanjem. Govorili so se g. svetnik Ferdo Seidel, ki je volilec predstavljaj kandidata g. dr. Nika Zupaniča in namestnika ter se s posebno toplimi besedami spominjal tudi nosilca liste dr. Žerjave, in dr. Viktor Gregorič, se je zahvalil navzočim za obisk, govornikom pa za izvajanja. Sprejeta je bila soglasno sledeča resolucija:

»Na javnem shodu Narodnega bloka dne 18. jan. 1925. zbrani napredni volilci, pristaši Narodnega bloka in SKS obzljamo, da hočejo napredni volilci svoje kroglice metati v osem skrinjic, med tem ko bodo klerikalni škodljivci naše države svoje oddajali vsi le v eno skrinjico. Obsojamo to cepljenje glasov, ker je edino prav, da male stranke podvržejo svoje strankarske koristi višji koristi države in se pridružijo močni in veliki državni fronti Narodnega bloka, ki bo prihodnja 4 leta imelo vodstvo države v rokah. Da ne bodo kroglice malih strank izgubljene in zavrnene, pozivamo vse, da naj pri volitvi 8. februarja oddajo vsi napredni volilci svoje glasove v skrinjico Narodnega bloka, ki je druga v vrsti skrinjic.« Resolucija je bila soglasno sprejeta, pri čemur pripominjamo, da so bili navzoči tudi pristaši SKS in celo nositelji republikanske liste g. Murn iz Novega mesta.

V Kranjski gori se je vršilo krasno obiskano zborovanje Narodnega bloka, kjer je govoril g. Vinko Janežič iz Ljubljane. Navzoči so z navdušenjem sprejeli njegova izvajanja in soglasno zahtevali, da se 8. fe-

bruarja vsak naroden in napreden človek odloči za II. skrinjico.

V Mostem se je istotako vršilo zborovanje Narod. bloka, kjer je tudi govoril g. Vinko Janežič.

V Ratechah se je vršil sestanek, kojem so prisostvovali tudi pristaši drugih strank. Stvarnim izvajanjem govornika niso mogli nasprotovati in so končno v treznem razgovoru priznali, da je kriva slabemu gospodarstvu predvsem razcepljenost med naprednimi strankami.

Studenec-lg. Vršil se je shod Narodnega bloka, katerega so hoteli Prepeluhovi republikanci preprečiti, a je moral njihov vodja Jurist Dolenc s svojo klapo žalostno odjuriti iz sokolske dvorane, ker se mu ni posrečilo dobiti predsednika iz svojih vrst.

Tomislav. Zelo lepo obiskan shod Narod. bloka, na katerem sta poročala skrezi kandidata g. Zebal in g. Ivo Beršček, je lepo uspel in so prisotni klerikalci kakor samostojni kmetje izvajanjem sledili mirno in odnesli najboljši utis.

Želimlje. Tudi v Želimljah je bil uspeh shoda Narodnega bloka prav dober ter so prisotni izrazili željo, da se priredi še enkrat javen shod, ker so nekateri bili odsotni radi I. občinske seje. Sanse Narodnega bloka se tudi tukaj utrjujejo in vsi trezni pametni volilci sprejidevajo, da je edina rešitev za gospodarstvo in državo zmaga Narodnega bloka, v katero trdno upajo.

Horjul. Lepo obiskan shod Narodnega bloka na Horjulu na katerem sta poročala g. Živnozdavnik Ipavec in gosp. Fran Majcen iz Ljubljane je navzočim volilecem klerikalcem jasno pokazal, da je edina rešitev za njihovo gospodarsko stanje in za državo to, da vsi Slovenci volijo 8. februarja Narodni blok, ker brezglava politika njihovih voditeljev vodi v propast.

Drenov grč. Lepo obiskan shod se je vršil tudi na Drenovem grču.

Politične vesti.

— Klerikalni upi. Slovenski klerikalci na vse pretege snubijo Radičeve republikance v Sloveniji, da bi skupno s klerikalci volili poveljnika slovenske fronte dr. Korošca. Pri tej snubitvi navevriajo klerikalci tudi z raznimi žurnalističnimi triki in njih pobožna želja je, da bi vlada ustregla klerikalcem na ta način, da bi ne dovolila radičevcem volilne skrinjice. Če se to zgodi, menijo klerikalci, da bodo na konju, ker razpuščenno vodstvo izda povelje, da morajo radičevci v Sloveniji voliti klerikalno.

— Suspensija zagrebških sodnikov? Zagrebški listi poročajo iz Beograda, da namerava vlada suspendirati tione zagrebške sodnike, ki so glasovali za ustavev kazenske preiskave proti dr. Mačku in drugovom. »Der Morgen« je mnenja, da je ta vest tendenciozna.

— Zagrebškim »Novostim« dovoljena kolportaza. Preteklo soboto je zagrebško policijsko ravateljstvo prepovedalo kolportazo »Novostim«. Na intervencijo ministra trgovine in industrije dr. Šurmina je notranji minister Boža Maksimović dovolil »Novostim« nadaljno kolportazo, ker so lastniki lista prevzeli jamstvo, da bo list v bodoče delal lojalno politiko.

— Shod samostojnih demokratov v Varaždinu. Naknadno nam poročajo, da se je shoda samostojne demokratske stranke v Varaždinu udeležilo tudi večje število Slovencev iz ptujске okolice. V imenu slovenskih samostojnih demokratov je govoril Lovro Petrovar iz Ivanjkevcv. Njegov govor so navzoči sprejeli z vzhodnim odobravanjem. Ko je bil shod zaključen, pristopili so kmetje iz varaždinske okolice ter zaprosili prosvetnega ministra, da naj izroči pozdrave hrvatskih seljakov našemu kralju. Neki seljak je ministru vskliknil: »Pozdravite nam našega gospodina kralja!«

— Aretacija kandidata HZ v Ljubljani. Ljubljanska policija je v nedeljo popoldne v hotelu »Union« aretirala na zahtevo zagrebške policije kandidata HZ (Hrvatske Zajednice) dr. Milovana Zaniča. Z zagrebškim vlakom ob 18. so odpeljali dr. Zaniča v Zagreb ter ga tam izročili policiji.

— »Hrvat«, glasilo Hrvatske Zajednice in St. Radića, postane jutranjik z jutrišnjim dnevom.

— Iz zapora izpuščen Trocki. Iz Kopenhagna poročajo, da je bila sovjetska vlada primorana izpustiti na svobodo Leva Trockega, ker je sicer pretila nevarnost, da njegovi pristaši uprližore revolucijo in nasilno osvobodijo svojega voditelja.

Turistika in sport.

— Jugoslavija: Stajarska 2:0. V nedeljo se je vršila v Zagrebu tekma med reprezentanco JNS in repr. Stajarske, katero sta zastopala graška kluba Sturm in G. H. K. Jugoslavija je zmagala popolnoma zasluzno, kajti pretežni del igre je bila v premoči. Slab teren je onemogočil vsako streljanje, zato tudi rezultat ne odgovarja toku igre. V jug. timu so se izkazali Jovanović, Rupec in Petković, pri Gradčanin pa Gürtl v goalu.

— Rezultat tekme Madžarska: Italija se glasi 2:1 in ne 2:0, kakor smo bili včeraj napačno obveščeni.

Lelpzge: Dresden 4:1.
Francija: Severna Afrika 2:1.
Hakoah (Dunaj): egiptovski team 1:1.
Španja: Španjola: Martinez 3:1.
Barcelona: U. S. Sans 3:1, Real Sociedad San Sebastian: Irum 2:1.
Maribor: Rapid: Maribor 4:0.

Krvava ljubavna drama v Beogradu.

V petek zvečer se je odigral v Beogradu krvav dogodek. Bilo je okoli 18., ko so v črno tišino v Bosanski ulici, predmestju Beograda, nenadoma presekali trije ostri streli. Strelji so prihajali iz hiše št. 37. V trenutku, ko je padel prvi strel, je stopil na dvorišče omenjene hiše nek lesni trgovec, vračajoč se iz mesta. Presenečen je obstal: nudil se mu je nanavaden prizor: vrata stanovanja odvetnika Jovana Najdanovića so se odprla in izstopila je iz tega služkinja, vse razmršena in okrvavljena. Na uho trgovca so zadoneli pretresljivi kiki: Na pomoč! Na pomoč!... Ubil me je!...

Se predno se je presenečeni trgovec zavedel, je počil v stanovanju nov strel. Težko ranjena devojka je še zakričala: »Sodaj se je ubil tudi on!« Za tem pa se je zgrudila na tla. Medtem so v dli v hišo mimoidoči pasantje z ulice, prihiteli so tudi orožniki in policijski uradnik. — V kuhinji stanovanja so našli v mlaki krvi ležečega orožnika, akega kaplarja Ilijo Rošića, zaročnika kuharice Ljubice Lič.

Predigra tega krvavega dogodka je sloveča: Ljubica Lič, ki je danes stara 17 let, je prišla pred dvema letoma v Beograd, kjer je bila služkinja. V Beogradu se je seznanila z mladim orožnikom Rošićem. Oba sta se strastno zaljubila in njihovo življenje je potekalo srečno.

Toda nad mladima zaljubljenecema so se začeli zbirati grozeči oblaki. Ljubica je čula sprva, da je Ilija oženjen in da ima dvoje otrok in kasneje, da ima še eno prijateljico — tam nekje na Pašinem Brdu. Ilija ni hotel priznati, da je oženjen in med mladima človekoma so čisto nastajali spori in prepri. Ljubica se je hotela orožnika za vedno otresti, ta pa ji je zagotavljal večno zvestobo in ji tudi obljubil, da jo poroči.

Pred kratkim je stopila Ljubica v službo k advokatu Najdanoviću in ker je ta zahteval od nje, da je poštena in da ne pohaja z ljubimci, Rošić naravno ni mogel zahajati k njej v posete. Zato sta se sestajala na ulici. Medtem je Ljubica od nekega Ilijinega prijatelja ponovno zaznala, da je Ilija oženjen in zato je hotela napraviti njegovemu slepomiselnju konec. Kratkotako je izjavila, da ga ne ljubi več in da je bolje, da ne prihaja. To je bolelo Ilijo. Pisal ji je gniljivo pismo v verzih in jo prosil, da postane njegova.

Zaman. Ljubica je ostala pri svojem sklepu in ko je v petek zvečer prišel Ilija k njej, je odločno izjavil, da je njunino razmerje končano. Ilija jo je še enkrat v slovo poljubil, nenadoma pa je potegnil samokres ter ustrelil dvakrat nanjo, sebi pa je pognal kroglo v čelo.

Težko ranjeni Ilija in Ljubica sta bila z rešilnim vozom takoj prepeljana v bolnico. Poškodbe Ljubice niso težke naravi, dočim je Ilija smrtonosno ranjen in skoraj ni upanja, da okreva. Krogla mu je udarila v desno senco, prodrla močagne ter izstopila na levi strani. V bolnici se je Ilija nekoliko zavedel, kasneje pa se je zopet onesvestil. Bil je že operiran.

Ljubica ima prestreljeno desno ramo, deloma tudi pljuča. — Krogla se je morala ustaviti v jetrih. Operirali jo so še v nedeljo.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

V tem slučaju je moral prihajati mož, ki je v ozemlje Bwanovo prišel neopaženo, ker ga ni nihče priglasil. Bwana se je zaman trudil uganiti, kdo bi mogel biti ta tujec. Po starodavnem običaju je Bwana šel tujcu nasproti prav k vratom preje, nego je ta skočil raz konja.

Pred njim je stal visok, stasit, mišičast možik, star kakih 30 let, s svetlimi lasmi in z gladko obritim obrazom. Bwanu se je zdel nekam znan, kakor da bi ga že pri neki priliki videl, toda ni se mogel spomniti, kdaj. Ta novi popotnik je moral biti najbrže iz skandinavskega rodu. O tem je pričala vsa njegova zunanost in poseben naglas njegove govornice.

Na Bwana, ki je imel navado, presojati tujce po njih zunanosti, je napravil prav dober vtis. — Bwana ni imel navade, podrobno in vestrajno izpraševati tujce, od kod so in kam so namenjeni. Vedel se je napram njim prijateljsko in gostobesedno do dneva odhoda ali do časa, ko so se izkazali nevednosti njegovega prijateljstva in gostoljubja.

»To je za nas nekaj nenavadnega, da pride sem

tujec nepriglašen,« je rekel Bwana, ko je z neznanim tujcem odhajal proti hlevu, kamor so oddajali tujčevega ponjaja. »Domačini, ki so moji dobri prijatelji, me obveščajo o vsem, kar se dogodi daleč naokoli okrog mojega posestva.«

»Morda je to zaradi tega, ker prihajam od jurga,« je smehljaje odgovoril tujec. Zaradi tega najbrže niste bili obveščeni o mojem prihodu. V teku več dni nisem srečal nobene osebe.«

»Ne, — tam resnično na več milj ni niti enega človeka,« je rekel Bwana. »Od onega časa, ko je Kovudva zapustil svoj vas in zemljo, v krogu 200 do 300 milj ne najdete nobenega domačina.«

Bwana se je čudil, kako je mogel tujec prehajati pokrajine, ki so ležale proti jugu in ki so bile nenavadno divje in negotovljubne. Kakor da bi tujec uranil njegove misli, je pričel polnjevati:

»Prvotno sem prihajal od severne strani, ker sem hotel nekoliko trgovati in loviti, toda s svojim spremstvom sem zgrešil pot. Moji vodnik, ki je edini poznal te kraje, je zbolel in umrl. Ni se nam joserčito dobili drugega vodnika, ki bi te kraje poznal in nas vodil, in zato smo svojo pot usmerili naravnost proti severu. Cele mesce smo živeli iz ključne je od tega, kar smo ulovili. Niti najmanjše sluzne pismo nismo mogli imeti o tem, da bi se v oddaljenosti tisoč milj nahajal kak belokozec, in tako

smo se včeraj zvečer utaborili pri napajališču na kraju te ravnine. Danes sem odšel na lov in opazil dim pri Vaši farmi. Takoj sem poslal nosilca pušk nazaj z veselo novico, da smo prišli k ljudskim bivaljšcem, sam pa sem zajahal naravnost sem. Razume se, da sem o Vas že slišal, kakor vsakdo, ki pride v Srednjo Afriko, in zelo bi me veselilo, ako bi osvojil Vašo naklonjenost in dovoljenje, da se smem v okolici odpočiti in kaka dva tedna loviti.«

»Seveda,« je odgovoril Bwana, »utaborite se tam doli ob reki takoj poleg taborišča mojih ljudi in čutite se, kakor doma.«

V tem sta prišla na verando Bwana je tujca predstavil Meriem in svoji ženi, ki je baš prihajala iz sobe na verando.

»To je gospod Hanson,« je rekel in s tem navedel ime, s katerim se je tudi niemu predstavil tujec. »Gospod je trgovec in lovec, ki je v džungli zabodil in zgrešil pot na jug, kamor je bil namenjen.«

Meriem in »Moja draga« sta se nalahno poklonili. Tujec je bil videti v zadregi. Bwana je to razlagal s tem, da se je tujec v družbah divjakov odvil finjših in izobraženejših družb, zlasti žensk, zaradi tega ga je hitro iz te neprijetne situacije oprostil in odpeljal v svojo delavnico, kjer ga

je pogostil z brandyjem in sodovo vodo, kar je Skandinavcu očividno bolj prijalo, kakor damska družba.

Ko sta oba moška zapustila verando, je Meriem rekla »Moji dragi:«

»To je vendar čudno, tako se mi dozdeva, in skoraj bi mogla prisiči, da tega gospoda Hansona že od nekd poznam. Čudno je to sicer in skoraj izključeno, da bi z njim kdaj v življenju že govorila.«

Toda hitro sta prešli na drug pogovor in tako se je njena rahla sluznja takoj razblinila.

Hanson je odklonil ponudbo Bwana, naj se s svojim taborom preseli bližje k njegovi domačiji. Izgovarjal se je, da so črnci, ki jih ima v službi, silno prepirljivi in da je zaradi tega bolje, ako ostane bolj oddaljen od njegove naselbine. On sam, da je prišel za trenutek, da se ogasi in predstavi, damske družbe pa se hoče izogibati, ker ga to pripravljva v zadregu in nerazpoloženje. Ta stvar je pri obeh damah povzročala saljive opazke, in sta se norčevali iz njegove neokretnosti in zaradi njegovega strahu pred ženskami. Hanson je zaradi tega raje hodil na lov v spremstvu Bwana. Hanson je bil dober strellec in zaradi tega ga je Bwana zelo pogosto vabil na love v džunglo.

Gospodarstvo.

Gremij trgovcev v Ljubljani.

(Občni zbor.)

Snoči se je vršil v dvorani »Kazine« občni zbor gremija ljubljanskih trgovcev. Zborovanje je bilo sprva vsled nezadostnega števila članstva nesklepčno in se je preložiло na uro kasneje, t. j. na 21. Predsednik gosp. Stupica, ki je otvoril občni zbor, je uvodoma pozdravil vse navzoče, dalje zastopnika ministrstva trgovine in industrije dr. Pekleč, zastopnika mestne občine dr. Kodreča, zastopnika Trgovske in obrtne zbornice tajnika Mohoriča in dr. Plesa ter ostale deležnike. Predsednik je nato razdelil med navzoče tiskana poslovna poročila za l. 1924. Iz poročila je razvidno, da je društvo šlo koncem leta 1924. 1363 članov (+ 50). Od teh članov je 495 protokoliranih, 865 neprotokoliranih. Poročilo dalje razpravlja o trgovskem šolstvu, krošnjarstvu, konsumnih društvih, poštnih in telefonskih razmerah, o avtomatični telefonski centrali, o davčnih razmerah, akciji glede taksnega zakona, o obrtnem redu, železniških tarifih, ureditvi delavnega časa, o carinskem skladišču in trgovskih pogodbah. Poročilo je bilo soglasno vzeto na znanje. Dohodkov je imelo društvo 334.810 Din 46 para; saldo pa znaša 4902 Din

in 40 para. Proračun za leto 1925. izkazuje 271.240 Din izdatkov, dohodkov pa 156.320 dinarjev. — Revizorsko poročilo navaja, da so bile knjige v redu in je zato občni zbor poročili soglasno sprejel, kakor tudi novo določbo glede izpremembe gremijskih pravil, ki se nanašajo na § 2. in na § 14., ki se izpremeni v toliko, da imajo plačevati inkorporacijske pristojbine tudi izvenljubljanski lastniki in solastniki tukajšnjih podjetij. Spremenjen je bil tudi § 17., ki določa za sklepčnost 20 odstotno navzočnost članstva na občnih zbiorih in je bila odobrena 100 odstotna navzočnost.

Pred zaključkom občnega zbora je pozdravil navzoče v imenu »Gremijske zveze« g. Jelačin ml., ki je razmotril nekatera najaktualnejša vprašanja, tičejo se slovenskega trgovstva in je predvsem zahteval, da se podeli popolna koncesija ljubljanski borzi. Žal so ostale vse dosedanje intervencije brezuspešne, vendar je to postulat slovenskih trgovcev, od katerega ne odnehajo. Govornik je tudi razpravljal o znižanju obrestne mere, kar bi bilo v korist vsega trgovstva in zlasti industrije in h koncu je še razmotril o vzrokih pomanjkanja soli v Sloveniji. Naglašal je, da je monopolna uprava prepovedala vsako zasebno uvažanje soli in posledica te neprevidevne odredbe je, da je dospela zadnja pošiljava soli pred osmimi meseci v Slovenijo. V zvezi s tem je g. Jelačin nekvalificirano napadel g. ministra dr. Zerjavo, češ da je bil dr. Zerjav tudi član monopolne uprave in je kot tak skril pomanjkanja soli. Ta trditev pa je popolnoma neosnovana, kajti dr. Zerjav je odložil član-

stvo v monopolni upravi že ko je postal minister za socialno politiko, ker aktivni minister ne sme biti član monopolne uprave. Sedle so volitive in je bil izvoljen naslednji odbor: načelnik g. Fran Stupica, namestnik gg. Avg. Skaberne in Gregor ter odborniki: Novak, Simončič, Kavčič, Ambrožič, Volk, Šterk, Bojaffio, Hink, Lavtar, Kanc, Dorenča, Zeleznikar, Čadež; namestniki teh pa gg. Gajšek, Breznik, Fabiani, Turk, Rauhekar in Zorc.

Zborovanje je bilo radi pozne ure predčasno zaključeno in so bo o raznih aktualnih vprašanjih razpravljalo ob drugi priliki.

— g. Stenarinski zakon nje prestav 1. januarja 1925. Pod ovim geslom, a pod naslovom »Stenarbeno pravo sada in v budućnosti« napisao je dr. Lavoslav Šik, odvjetnik u Zagrebu, knjigo, u kojoj je sakupljao iz novinskih izvještaja, tuzemne i inozemne sudskature, te raznih pravničkih djela sve momente, ko govore za navedeni zakon. Knjiga će obzirom na potpuno nezbrisanost, koju je posljednjim dana zavlada u stanoarinskom pitanju kod svih oblasti i sudova, svakako izraziti sveopću pažnju. Obilati sadržaj knjige vidi se već iz naslova pojedinih poglavlja: Novogradnja i starogradnja, što se dogodilo 1. januara 1925? Mijenja, da zakon o stanoarstvu nije prestao, ka' to će sudovi srediti. Henry George. Reformatra. Osnovni temelji zakona o stanoarstvu. Opravdanje želje stanoarstva. Pred novim stanbenim zakonom. Prava kućevlasnika i stanara poslije 1. januara 1925. Pojava zadnjih dana. — Cijenite knjizi 15 dinara, a dobiva se u svim knjižarama, a i kod nakladnika: Cirilemtodskoe knjižare, Zagreb, Preradovićeve trg 4.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Torek, 20. januarja: »Cyrano de Bergerac«. Red B.
Sreda, 21. januarja: »Veronika Deseniška«. Red A.
Četrtek, 22. januarja: Ob 15. pop. »Hamlet«. Dijaska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Petek, 23. januarja: »Stričkov sen«. Premijera. Izven.
Sobota, 24. januarja: »Magda«. Red C.
Nedelja, 25. januarja: Ob 15. uri pop. »Zor«, dan, noč. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer »Stričkov sen«. Izven.
Ponedeljek, 26. januarja: »Cyrano de Bergerac«. Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Torek, 20. januarja: »Lopudska srotica«. Red F.
Sreda, 21. januarja. Zaprt. (Generalna vaja)
Četrtek, 22. januarja: »Strupeni pajek« in razni ples. Red E.
Petek, 23. januarja: Zaprt. (Generalna vaja)
Sobota, 24. januarja: »Don Juan«. Premijera. Izven.
Nedelja, 25. januarja: Ob 15. pop. »Strupeni pajek« in ples. Znižane cene. Izven.
Ponedeljek 26. januarja: Zaprt.

— Danes, v torek, se poje v operi zopet Vilharjeva opera »Lopudska srotica« za red F. Vloga Ludovika poje pri tej predstavi prvič g. Jan Mestek. — Se ostale vloge kakor

pri premijeri. — Drama pa vprizori kome-dijo »Cyrano« — Bergerace za Levartijem kot Cyrano. Predstava se vrši za red B.
II. Abonma-koncerti Filharmonične druž-be v Ljubljani se vrši v ponedeljek dne 25. t. m. ob osmih zvečer v Filharmonični dvorani. Spored tega koncerta izvaja 4-člorni kvartet Miranov-Zepic, in sicer so na snov reda sledeče skladbe: Jongen kvartet, Clara zunov: Slovanski kvartet, Rožički: Kvintet. Pri klavirju Peter Dumičič. — Vstopnice se dobivajo v Matični knjižarni, kjer se sprejemajo tudi novi abonenti za štiri koncerte. Ze priglasi abonent dobiva vstopnico na dom.

— Pisatelj Arnošt Prochazka umrl. V Pragi je umrl v starosti 56 let odlični češki kritik in pisatelj Arnošt Prochazka, ustanovitelj »Moderni Revue«, v čije krogu je bil najbolj izrazita osebnost. Pokopani je bil z največjimi častmi. Pogreba so se vdeležili vsi literarni krogi.

— Ema Destinova v Beogradu. Znana češka pevka svetovnega glasu Ema Destinova gostuje 28. in 29. t. m. v Narodnem pozorišču v Beogradu. Nastopi v operah »Toska«, in »Madame Butterfly«.

Nov dirigent šibeniške filharmonije. Dosedanji dirigent šibeniške filharmonije D. Trisler zapušča Šibenik; na njegovo mesto stoji dolgoletni dirigent v Splitu C. M. Hrazdina.

Prepirajte v »Slov. Naroda«!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

183

Včeraj je umrl naš predobri soprog, oče, brat in svak, gospod

Josip Košir

nadzornik državne železnice.

Pogreb bo dne 21. januarja 1925 ob treh popoldan z Bleiweisove ceste št. 16 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1925.

Zaluzjoče rodbine:
Košir, Costa, Kušar, Zamida.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

186

V naši težki srčni bolesi vsled nenadne izgube naše srčno ljubljene soproje in mame, gospe

Marije Simončič

smo prečeli izrednih dokazov iskrenega sočutja, kar nam lajša našo neizmerno žal st.

Za to tolažbo izrekamo našo iskreno globoko zahvalo vsem dragim sorodnikom, pri a elijem in znanjem, osobito pa načelniku južne železnice g. Ludviku, vsem gospem višjih železniških uradnikov, m d temi posebej g. dr. Borkovi za ljubezljivo žalno spremst-o, dalje za podarjene krasne vence na krsto ter gg. gledališkim nevcem za tolažbe polno petje ter vsem ostalim udeležencem za izkazano žalno čast za nkl. Toliko iskrenega sočutja ne pozabimo nikdar.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1925.

Globoko zaluzjoča rodbina Simončič.

185

Poštega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem pretužno vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi našega nadvse ljubljene in dobrega soproga, očeta, sina, brata, strica in svaka, gospoda

Petra Battelino

podjetnika umetnega kamenja

ki je v ponedeljek dopoldne ob polu 12. po dolgi in mučni bolezni v 33. letu svoje starosti, previden s tolažili sv. vere, boguvidno preminil.

Pogreb nepozabljenega in srčno ljubljene ga bo v sredo popoldan ob dveh iz naše žalosti, Gince 62, na viško pokopališče.

Glince, dne 19. januarja 1925.

Fani roj. Mihevc, soproga. — Borček in Borček, otroka. — Dominik in Apolonijsa Battelino, starši. — Mici, Vinke in Ciril, sestra in brata. — Val ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so spremlili našo raniko mimo na njen zadnji poti, izreka najsrčnejšo zahvalo

rodbina dr. Janko Gregorin.

V najširših intelektualnih krogih bo gotovo vzbudila posebno pozornost ravno kar izšla knjiga

DR. A. GOŠAR:

Socijalna ekonomija

80 strani 297 + XII. Cena broš. Din 85—, vez. Din 95—.

Splošna knjžnica (znanstvena zbirka) zvezek V.

Naročila sprejema: Zvezna knjžnica, Ljubljana, Marjtin trg št. 8.

Čilski soliter.

V januarju—februarju pride z direktnim brodom iz Cile na Sušak transport solitra za balkanske in okolne države. Drugih direktnih transportov iz Cile v teku tega leta ne bo več za jadranske luke. Vsled tega in ker je to neposredna pošiljava, ki jo pošilja direktno proizvajalci solitra (Firme Baburizza i Comp.) brez nikakih posrednikov, je izključena vsaka možnost, da se na Jadranskem primorju zamore dobiti soliter na kak drug način pod ugodnejši mi pogoji.

Radi informacij o cenah in pogojih prodaje se je obrniti na

g. Ivi Ceriniču, Karlovac (Hrvatska)

Naznanilo.

Vsled smrti moega soroga Viktorja Korsika, cvetličarna, eksport svetlih cvetic, trgovca z deželimi pridelki in semeni, naznanjam p. n. občinstvu in vsem dose-dan'im odjemalcem, da s m gori omenjene obrti prevzela jaz in da jih bom še nadalje vodila in izvrševala pod imenom

VIKTOR KORSIKA NASLEDNIK.

Primorčam se vs m dosedanjim p. n. odjemalcem in p. n. občinstvu, da ostanejo še nadalje moji odjemci ter jih zagotavljam, da bodo tudi pod moim vodstvom postreženi v polni meri in v njih popolno zadovoljstvo.

S spoštovanjem

Viktor Korsika naslednik FRANJA KORSIKA.

182

Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja vsem zadržnikom in zadržnicam, da je dne 19. t. m. preminil gospod

Fran Jeločnik

bivši krojaški mojster, dolgoletni zadržni načelnik, meščan ljubljanski itd.

Pogreb bo dne 21. t. m. ob štirih popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice. Pokojnik si je kot dolgoletni načelnik pridobil za krojaško stroko velike zaslugе. Hvaležnost nas veže, da ga ohranimo v najboljšem spominu in da se polnoštevno udeležimo njegovega pogreba.

V Ljubljani, dne 19. januarja 1925.

Ivan Kersnič, načelnik.

Maistarska slovenska plesarska in litarska delavnica

Ivan Brčić, Dunajska c. 19, se priporoča izvršitev točna cene zmerno. 17/8

LOKAL

na prometnem prostoru 178
s priročnim skladiščem
se laže za takoj ali pozneje. Ponudbe pod solventen relikvant na:

Aloma Company, Ljubljana.

Specijalno emajliranje

151 T

dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinske predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa plesarska, ličarska, sobo- in črkošlikarska dela po zelo ugodnih cenah.

Franc Bokal, Celovška cesta 63 Zg. Slika (poleg mlinice.)

Prodaja so makulaturni papir

kg a Din 6— v upravi Slovenskega Naroda

Iščem dobrega vinčarja.

Ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod »Vinčar/175«.

Strojno pletenč

Pred Skofljo 1/1. — Prevzema v delo vavčarstvo, ne pogovice, kakor tudi podpletanje. Cene solidne! 14/L

Drva

ednadi od parketov — dostavlja po nizki ceni na dom narna žaga — V. Smanetti (za gorenjskim kolodvorom). 117

Perje.

kočanje, račje in gosle, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

»Gon«

nov preizkušen in edino siguran lek proti kanavici (triner) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treha šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 din — Proizvajalca in po pošti razpošila tudi na zdravniški predpis lekarna Penič, Zagreb, prešič, Hrvatska. 99/T

Pouka

iz slovensčine, temeljitega in resnega — išče govornika — Naskov: Jovce uprava »Slovenskega Naroda«. 169

mam naprodaj 2000 m² zdravil

jelovih hlobov

od 4 m dolgi in 20 cm debeline naprej. Seka se sedaj. — Ponudbe staviti na: F. Lamer, Zagreb, Nova cesta 36. 176

Staroznano gostilno in trgovino

na Tržaški cesti, z veliko kim vrtom, gostilniško koncesijo in vsem inventarjem vrd — preda takoj ugodno — Gospodarska pisarna Tribić na Glincah pri Ljubljani. 162

Dvonadstrotna hiša v Ptuj

z manufakturno in specerijsko trgovino — navročaj. Obe trgovini obstojita nad 100 let in sto v polnem obratu. Vprasanja in ponudbe do 31. januarja 1925 na ravnanstvo Mestne hranilnice v Ptuj. 184

Jecljanje,

nervozna govornila bojazen, težko govornica, afonija in vsa druga funkcionalna motenja govornila ki otežkočajo življenje najbolj nadarjenim ljudem, se (brez medicamentov, elektrike ali hipnoze, kar pri motenju govornila prej škodli) temeljito in za vselej odstrani po skriviti popolnoma novopredlagani metodi profesorja Naumanna in to pri ljudeh vsake starosti. Čez 500 slajhnih izpričeval od oseb v eh stanov, ki so prej trpele na m tenju govora, ter od zdravnikov in izvedencev. Prijave se sprejemajo v redelo, ponedeljek in torek, dne 18., 19. in 20. januarja od 10 do 1. in od 3. do 5. pop. v hotelu pri »SLOKUI«, I. nadstr., soba 18. 135

Iščem za svoja posredstva v črnomeljškem okraju

oskrbnika,

ki bi obenem vodil moje gostilno na Kanižarici pri Črnomlju.

Odsko nina ro dogovoru. Stpenovanje naravno in prostora uporaba več njih in travnikov itd. — Ponudbe je naslov ti na tvrdki

A. Kajfež, Kočevje. 174

Gradsko poglavarstvo Banja Luka.

Štev. 2/25

dne 6./1. 1925

Natečaj.

Pri mestni občini banjaluški se ima popolniti mesto računskega činovnika v X. činovnem razredu s sistemizovan mi prejemki.

Prosilci morajo imeti strokovno izobrazbo in prakso najmanj 3 let ter dokaz o položenem računskem izpitu, ter ne smejo biti mlajši od 25 let niti starejši od 40 let. Predpisno takrirani prošnji se ima še priložiti:

1. Potrdilo (domovnica), da je državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
2. Krvni (rojni) list.
3. Potrdilo o dosednji praksi.
4. Potrdilo o dobrem političnem in moralnem obnašanju.
5. Zdravniško potrdilo, da je zdrav in za službo sposoben.

Prošnje se morajo predložiti s priloženimi spričevali najdalje do 28. februaria 1925, ker se na kasnej predložene ne bo oziaralo.

Prednost imajo kompetenti z izpo pisavo. 181